

TELEGRAPFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de döne ori pre septembra: Duminecă si Joi'a. — Prenumeratia se face in Sabiu la expedienta foiei pre afara la c. r. poste cu bani gata prin seriori francate, adresate către expeditia. Pretiul prenumeratii este pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

N° 72. ANULU XIX.

Sabiu, in 9/21 Septembrie 1871.

tru celelalte părți ale Transilvanie și pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl. iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru principi si tieri straine pre anu 12 1/3 fl. anu 6 fl. Inscrierile se platesc pentru întâia ora cu 7 cr. sirul, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treia reperire cu 3 1/4 cr. v. a.

Evenimente politice.

Totă atenția presei din Austria și cu deosebire din partea cislaitana, este îndreptată asupra evenimentelor, ce se petrecu în terile locuite de slavi în partea cislaitana a imperiului. Se poate dire, că faza de presintă este o fază de criză a imperiei austriace. Deputații germani ai dietelor a numitelor provincii se prezintă în dietele conchiamate pre 14 ale curente; însă infatisarea lor acolo, au fostu numai pentru a depune protest în contră pretensiunilor și a concessiunilor facute slavilor. Nemultamindu-i preste totu reșcriptul imperialec indreptat către diete, nici proiectele regimului, ce erau asternute dietelor spre desbatere, ei și dedera dechiaratiunile loru în mână capitanilor tierilor, mai întâi deputații nemți, ce se numesc credinciosi constituției: din Austria de susu, din Carniolia, din Moravia și în fine și din Boemia. În provinciile acelă din urma s-a facutu încercări, că să-i moicomesea pre nemții malcontenti, prin aceea, ca să asternuți dietei spre desbatere încă la începutu o lege de naționalități, după care să se facă o împartire a tierei pre basă națională, asigurându-se și ună și altă parte; cu totu aceste de-si mai tardiu, ei cu totii și depuseră mandatul. Se dice, că dietele parasite de nemți voru să intempine acestu pasu alu nemtilor cu aceea, ca în locul deputaților nemți, ce și-au parasit locurile, se scrie alegeri noue. Prin pasulu acesta facutu din partea nemtilor din provinciile slave este adusa în stagnație și adunarea Reichsratului, pentru ca nemții din cele-lalte provincii ale Cislaitaniei, unde suntu ei în majoritate, precum cei din Austria de josu, din Silesia, Carinthia, Stiria și Salzburg, facutu solidaritate cu nemții majorisati, de să slavi și declararea, că nu voru participa nici ei la Reichsrat, pâna stunci, pâna când nu va incetă de a și amenința constituția. În 17 ale lunei curente se adunara deputații nemți la o conferință în Viena spre a se consultă despre pasii, ce au de ai luă mai departe spre a paraliza pre slavi.

La această conferință participa la vr'o 80 deputați nemți intre cari erau Giskra, Bresl, Curanda, Herbst, Plener etc. Portarea slavilor și staruiniilor loru după carea încă nu s'ară contenii pâna atunci, pâna când nu și voro vedea drepturile loru istorice realizate și corona Boemiei restaurată, au insuflatu îngrijire și ungurilor. Ei au totu dreptul de a se teme, și a fi îngrijiti, că apă ce pôrta vasulu Ungariei pote să turbură. De aceea ungurii privesc cu cei mai buni ochi asupra resistenței facute din partea nemtilor. Iată cum se exprima în privința acelă jurnalulu „Pester Ll“: Noi ne aflăm în mijlocul celor mai puternice și decisatore momente ale istoriei austriace. Indată la începutul dietelor inaugurate de ministeriul lui Hohenwart s'a exprimat solidaritatea absolută a elementului nemtescu, care este decisa să ramâne pre lângă partidul nemtescu etc.

Dupa cum se asigura, contele de Beust va îndreptă o nota către consiliul austriac dela puterile din afara, prin care voiesce să facă cunoștință scopulu întâlnirii recente din Salzburg a monarhilor din Austria și Prussia. Nota acelă va fi data și publicitatii.

In Francia revoltele cele continue pare că nu voiesc a mai incetă. In contră regimului dela potere nesuvesc se radică și multe partide. Imperialistii voiesc prin ajutoriul comunistilor a veni la putere; comunistii de asemenea vedu în imperialisti cele mai bune perspective pentru ei; căci ei sciu că imperialistii nu potu să ajunga la valoare fără o revoluție. In midilocul la astu-feliu de turbărăi credu comuniscului numai, de a mai potea să-si radice capulu.

Dietă Ungariei.

In 14 Septembrie presedintele Somssich și ocupă scaunul seu presidialu și deschide sie-dietă prin cuvintele următoare: „Avendu onore a redeschide în intielesulu prea gratiosului rescriptu a M. Seu de datul 10 Ianu a. c., siedinti casei ablegatilor, salutu pre membrii acestei case cu respectu cordialu și ve rogu pentru prea pretișave atenție că să potu suscepe raportul meu presidialu despre lucrurile intemplete intr'acea. (Sau dimu! s'audim!)

Notariul Parcetic se cetește o programă lungă a petitionilor încorse dela jurisdicționi, care totu se transpunu comisiunii petiționare.

Presedintele anunță casei următoarele încorse: Presedintele ministrilor conte I. Andrássy impartește oficiosu presedintelui casei ca M. Seu a incuviințat demisionarea fostului ministru de comunicări St. Gorove, la propriu-i cere, și ca a denumitul pre L. Tisza de ministru alu comunicării.

Ministrul de interne arăta oficiosu că M. Seu a denumitul pre urmatorii deputați de comiți su-premi: Prințipele P. Eszterházy de comite supremu alu comitatului Oedenburgu, I. Kubá, M. Lázár, L. Plachy, D. Török și Gr. Thury suntu înse denumiti de comiți supremini orasienesci. In urmă acestei denumiri respectivi deputați și-au depus mandatele; de asemenea St. Bittó și-a depus mandatul pentru denumirea sea de ministru alu justiției și H. Rónay. Presedintele a escrisu alegeri noue în cercurile deve-nite vacante.

Se ia spre cunoștiință.

Presidiul casei magnatilor transmite intarirea a 16 articoli de lege cari se transpunu în archivulu tieri. Arata mai departe că proiectul de lege privitor la abrogarea pedepsei corporali de casă magnatilor încă nu s'a desbatutu, de o're ce ministeriul de justiția nu i-a datu la disposiție datele necesarie. Se ia spre cunoștiință.

Dupa rezolvarea unor cestioni secundari ascerne presedintele raportul despre spesele casei în lună lui Iuliu și Augustu și bugetul casei pen-tru lună lui Septembrie. Se va tipari și pune la ordinea dilei.

Presedintele ascerne mai departe programă propunerilor, interpellatiunilor, proiectelor de con-cclusu și proiectelor de lege din sesiunea trecută prezentate și remasă ne rezolvite. Se va tipari și distribui.

Dupa ce se impartește că mai mulți deputați suntu definitiv verificati, ascernu mai mulți alegati petiționi, care se transpunu comisiunii pe-tiționare.

I. Schwarz face următoare interpellatiune: De o're ce dlu ministru de culte și instrucțiune promisese într'un respunsu data în siedintă din 14 Mai la interpellatiunea mea îndreptată către densulu, a întrebuită totu midilocile de dreptu ce stau statului la dispoziție contră vătemarilor lui Ius placet regii, și pâna de facia încă n'a făcutu casei ablegatilor nimică cunoscutu des-pre vre-o atare dispoziție; de o're ce tîr'a pri-vește plina de îngrijire la urmarile acelei miscuri, care au provocat in patria unitatea implita a unor elemente anumite sub preteste religiose prin inițiarea asă numitelor casine catolice, politice și aiceea unitate se nutresce prin atenție îndreptată sistematice contră art. de lege XXXVIII 1868:

Intrebă pre ministru ca, ce a facutu regimulu spre linisirea națiunii?

Ace ministru cunoștință, că episcopii gr. cat. din Caransebesiu și Aradulu-Vechiu au intredisut

invetatorilor elementari ai confesiunii loru a par-ticipă la cursele de repetiție orenduite de ministru în intielesulu legei?

Pre ce si-a basatul ministrul ordinatiunea sa, nrul 2872/1871, care, coprindu pre comune a urcă lăpă invetatorilor preste minimula lipsită în § 142 a art. de lege XXXVIII: 1868, nu numai ca vătema acestu articolu de lege, dându comunelor ordinatiunea că să plateșca invetatorilor co-munali tacă de cortelu și gradina în natura și să se arunce pre fiecare copilu unu didactru semestralu necunoscutu de lege, fără considerație la starea materială mai bună său rea a parintilor, a caror copii cercelăză scolă simultană: ci în locu sa corespunda concurenție libere nisuite de art. de lege XXXVIII: 1868, aduce scările simultane într'o poziție silnică, că cându regimulu ar avea de scopu a suprime scările simultane pentru scările confesiunale?

In legatura cu acelă intrebă ca, din ce cauza n'au luat regimulu dispoziție că să se pote tienă și în anul acestă o adunare generale a invetatorilor și de căcăci acelă regimulu nu o a tienutu cu scopu satia cu miscarea catolic-politică, din ce cauza n'a suscepită dejă organizarea corporilor invetatoresci în intielesulu art. de lege 26: 1868?

In fine intrebă ca are regimulu de oujetu a luă mesuri și a face propuneri cu privinția la reformarea universității, academielor de dreptu, gimnasielor și scolelor medie, că inca în sesiunea acelă sa se pună capetu, tristei stagnaționi a instrucțiunii noastre mai înalte, prin o lege?

Sum asiā de liberă a îndreptă acelă inter-peleție către dlu ministru cu rugarea că cătu mai în grabă sa binevoișoa a respunde la ea.

Ernst Simonyi îndreptă în numele seu și alu partizanilor sei o interpellatiune către ministrul de culte, care sămenă cu cea a anlevorbi-toriului și care însă după parerea densului n'ea ex-hauritor; elu asiā dăra mai adauge: Adeveratul e că mai mulți episcopi, afară de celu din Albă, au promulgat dogmă infalibilităție și ce are re-giumul de oujetu a face în contră acestor episcopi?

K. Tisza interpelă pre presedintele, nu i aru poté impartești ca ce activitate se ascăpta de dată astă dela camera, va sa dica, cătu tempu va remanea dietă adunată și ce obiecte sa rezolve?

Presed.: Sum în stare a impartești casei ofi-ciosu ca e scopulu regimului a retranspune huge-tulu ascernutu și căte-va afaceri financiale urgente comitetului financialu și după aceea sa se pronunțe casă concloșualmente ca nu va tienă siedintia pâna ce comitetul financial nu-si va ascerne raportul.

Ministrul de finanțe Kerkapoly mai adauge ca intre obiectele propunende se află și un proiect de lege despre unu imprumutu con-tractandu, pre care casă sa-lu desbată încă în sesiunea acelă scurtă.

D. Irányi propune ca perioada de siedintie suscepită astădi să dureze fără intrerupere pâna la espirarea terminului mandatelor.

In afacerea acelă mai vorbesce Ed. Zedényi, K. Tisza, K. Ghyczy și Fr. Deák. Încheierea siedintei la 1/2 1 ora.

In siedintă din 16 Septembrie se autentica mai întâi protocolulu.

Presedintele anunță ca ministrul de cultu și instructiune a transis u siematismulu ampliaților acestui ministeriu pre 1871. Se va distribui.

Presedintele anunță mai multe petiții dela jurisdicțiuni, care se transpunu comisiunii respec-tive.

K. Ghyczy face unu proiect de conclusu. Dupa cum este cunoscutu, legea jurisdicțiunilor ordina ca jurisdicțiunile au a portă insasi spesele

administrationei lor în vizitorii spre care scopul se va scădea o anumita sumă percentuală din contribuționile directe. Vorbitorii vorbesc deci despre ordinatiorile ministeriale care comenteză acăstă dispozitie a legii și care a datu ansa la multă nemultiamire și presintă apoi proiectul de concluzu:

Casă sa decida ca ministrul de finanțe împreună cu ministrul de interne să ascérne casei inca în sesiunea acăstă una proiect de lege despre modul cum să se scăda contribuționile cu scopul că jurisdictionile să-si pôta acoperi spesele administrației din cassele lor proprii domesticale, că acelui proiect să se pôta presintă spre desbatere de odată cu bugetul anului viitoru.

Ministrul de finanțe Kerkapoly declară ca se opun pedeci practice neinvigibili execuțarei modului prescris în legea despre jurisdictioni. Densulu va presintă proiectul cerut de antevorbitoare inca în sesiunea acăstă.

Ed. Horu arată impregiurarea că multi cetățeni ungurescii de diferite confesioni trebuie de facia să se duce la Viena, de cărui voiescă și încheiată casatorie. Densulu accentuează că casatoria civilă e o recenție neîncanjurabilă a liberalității și ascernă următori proiect de concluzu: Regimul se însarcină să presintă casei inca în sesiunea acăstă un proiect de lege, care proclamează validitatea eschisiva a casatoriei civile și se lasă în voia mirelor a cere și dela biserică sanctuarea casatoriei încheiate înaintea diregoriei civile. (Aplause vine). Se mai resolvescă unele afaceri secundare și apoi se trece la ordinea dilei la care sta mai întâi desbaterea despre bugetul casei.

Pre lună Iuliu se încuviințează spesele cu 4608, pre Augustu cu 4963 R. 33 cr. pre Septembrie cu 75,081 fl.

Urmăza alegerea duoru membru ai comitetului financial și unuia a comisiunii S. judiciare. Rezultatul votarei se va publica în siedintă prossima.

Presedintele ministrilor conte I. Andrássy presintă articolul de lege, sanctuianu de M. Sea, despre contractul de comerț și navigație încheiatu cu Spania. Se va publica și tramite casei magnatilor spre acela-si scopu.

(Incheierea va urmă)

Sabtu, in 6 Sept. 1871.

Iperliberalismu, ipernationalismu, iperprogresismu.

Este o manifestație a tempului presintă în vietiua noastră naționale preste totu, după care reașaumentul sanatosu alu mintiei a cedat locul la o fantasia largă, său mai pre usitoru disu, după care anima predomnărată rătunca. Prudintia, circumspectivă și cu unu cuventu intelepciunea practica — tōte recenție vitale pentru o națiune —

lipsescu pentru prezinte din insușirile naționale române. Adeverul acăstă se constatădă nu numai într-o direcție, dară în totă direcția naționalei naționale. Acestea vei află în vietiua politica națională, acestea în vietiua bisericească, pre terenul literar etc. Si vai aceluia, care nu va vorbi după anima, ci după minte! Cine dice, că mai multă că de

academia de drepturi avem lipsa de scoli populare, acela törna apa pre focul naționalu; acei, carii nu se invocă la susținerea unei foi, cu acoperirea unui deficitu enormu, fără de a dă ea publicului unu equivalentu pentru progresul literar, suntu confessionalisti, retrogradi și pasari de năpte; acei, cari arata că nu totu, că au scrisu vre-unu română este capu de opera, și că multe scrieri române n'au pretiu literar, suntu cosmopoliti; jurnalele striga, că sa se ferescă lumea de ei că de o lepra. Acea care nu va striga emanciparea

școlelor de sub cleru (nota bene la noi români în Ardealu și Ungaria!) acela nu tiene pasu cu progresul tempului! Nu voi mai inscri altele, ci me voi reține că astă ocazie la o mica discuție asupra întrebării din urma. Trecându preste unele manifestații în privința acăstă facute din partea mai multor invetitori cu ocazia congresului nostru naționalu din anul trecutu, precum și în o parte a jurnalisticăi noastre române, me voi reține și de aproape la unu articolu aparutu în Num. 46, alu jurnalului „Albin'a“ a. c. intitulat: „Date istorice despre inspectiunea scolară deosebi în Ungaria“ și subserisul de domnul Dr. At. Marienescu. Dicu, că voi trece preste dorinție mai multor invetitori de a se amancipă de sub cleru, că s'a manifestat in tempulu recentu;

din cauza, că ele suntu de totu generale, neprecise, ba asiu puté dice, că fată cu legea scolară și cu „Statutul organicu“ alu bisericei noastre, chiaru confuse. Totu asiă de putieni mi-asi și luatu laborea asupra-mi de a trage în o mica discuție menționatul articolu alu dr. Marienescu, căci elu nu exprima în ultimă analisa mai multă decâtă de

totu in generalu emanciparea invetitorilor de sub cleru: de cărui nu s'ară și să incepă a se experimenta in diecesele noastre române din Ungaria și Banatul în acăstă direcție prin depunerea protopopilor că inspectorii scolari districtuali și înlocuirea loru prin mireni. Abstragu dela aceea impregiurare, că acestu pasu — sia elu bunu său reu — se va adeveri — este in contră statutului organicu, prin urmare ilegalu, pâna cându se modifica legea — căci 'mi va concede ori și cine, că nu după cum 'lu taie pre cine-va capulu, să introduca reforme in scôle, căcătre se facute pre căle constituționale și apoi puse in lucrare, — că me restrințu numai la practicabilitatea obiectiva a emancipării invetitorilor de cleru in sensu celu vagu, in care se ia.

Este o incercare cam eutediată din parte'mi a scrie ce-va in contră acestorui porniri și mani-

festaționi in vietiua noastră naționale bisericească: cam eutediată, pentru că contrarii in opinii mai au la dispozitie pre lângă argumente obiective inca și svonulu celu fermecatoriu, cu care suntu impreunătate acese idei de emancipare; propagatori loru suntu liberali, progresisti, naționali etc. iera pentru cei ce aru indresnă sa afirmă ce-va contra, nu ramane alte epite, fără contrarie: abstițici, retrogradi, și ai intunerecului, cosmopoliti etc. Lupta in opinii, precum se vede, nu este aci în totu egale. De aceea me salvediu a priori in privința acăstă, cându spunu aci inca, că progresul, liberalismul, suntu și pentru mine nisice obiecte de nedivintă.

Fatia cu dorințele cam confuse manifestate din partea unor domnii invetitori și sprințioane de unii de alții deținute pre stimati barbati ai naționalei noastre dicu delă incepătă atâtă, că la noi invetitorul se află în mână mirenilor, precum și totă afacerile bisericescii de asemenea suntu în mână mirenilor, prin urmare emanciparea invetitorilor de sub cleru la noi, la noi dicu, este unu nou sensu și o planta esotica; iera fatia cu susu citatul articolu alu dr. Marienescu, prin care sprințioane ecrescentă acăstă in corpulu nostru naționalu bisericescu, voi numai sa solvedeu pre clerulu nostru de unele înșisuri, ce i le atribue și pre care nu le merita nici pentru trecutu nici pentru prezintă. Me intorc deci a arată, că la noi invetitorii nostri confesionali suntu emancipati cu totu de sub ierarchia. Spre a se convinge cineva pre deplinu de acestu adeveru, sa studieze seriosu basa cea liberală, pre care se află organismul nostru bisericescu și scolaru. Eu intrebă, cine conduce trebă nostra bisericească și scolară din Metropoliua nostra? Au nu congresulu? au nu sinodele? au nu consistorie, au nu comitetele protopopesci? au nu comitetele și sinodele parochiale? Din ce constau tōte acestea? au nu din 2 părți mireni și ună parte numai clerci respective intregu poporul mireanu. Oare mai pote să vorbă de o emancipare? Au dora mai are preotimea nostra niscare-va instrucțiuni secrete afară de principiile cele mai sănătoșe, care suntu depuse in statutulu nostru organicu? Nu! respundu, că ea bătă de ea, este cu multă mai castă, decâtă a i se face astu-feliu de səpoziuni.

Cu tōte acestea, că sa viu la articolu citatul alu dr. Marienescu, dsea astă la clerulu nostru tōte acelea scaderi și viziuri, care le astă la clerulu catolic; Dlui identifica absolutismul bisericesei catolice cu constitutionalismul celu mai liberalu alu bisericei noastre. Dsea privesc pre preotimea nostra româna că pre casta tiranisatore de mireni și se rescă lumea de ea că de unu focu, cându dice in acela-si articolu din „Albin'a“: „Vedemai multe popore luptându-se pentru ideia emancipării și esperință din istoria, și lumea de adi ne arată, că tōte popoarele, la care clerulu a stabilit scolele și pre invetitori, au patit'o reu, nu numai cu cultura adeverata

Sa-i vedi luciti de săre ce daruri odoroșă
Prepara pentru domnulu, ce siede colo-a raiu!
Si zefirul le-naltia din sfere pamentesci
Prin marea ce se-ntinde spre boltile ceresci.

Veniti deci frati de-unu sânge, voi fi din Romania
Scăpati de-a mortiei ghiara că Danilu din captoriu,
Sa dămu și noi tributul cu versu de armonia
Celui ce ne trămisă cestu angeru paditoriu!
Cu preotii in frunte l'altariulu celu sacratul
Din anima sa dicemu! fi Domne laudatu!

Ier' bravului parinte albitu de suferință
Sa-i ducemu o cununa de lauri in floritul
Plecându genunchii nostrii cu versu de umilință
Sa-i ceremu dela domnulu ani multi și fo-

Ca-ci pieru și primavera surcelii tenereli
Lipsiti de gradinariulu, ce-a avu grigia de ei.
Pre calea ce conduce l'altariulu fericirei
Pasăcă fără temă tu bravule barbatu!

Onoreea și vertutea, copile pronie
Te-oru scrie-h cart'a gentei, ce-atâtă o-ai amata,
Si urmatorii-oru dice cu versu resonatoriu
Andreiu Barou Siagun'a fù bravulu nostru
pastorius.

Gratio 30/8 st. n. 1871.
Teodoru Ceonlea
stud. filos.

FOIȘIÖRA.

Devotamentu

Escentientie Sele Domnului Andreiu Bar. de Siagun'a, Arhiepiscopu și Metropolitu alu bisericei române gr. or. din Ardealu și Ungaria cu ocazia serbărei dîlei jubiliare 22 Aug. 3 Sept. 1871.

Pre omădă cämpia o negră tempestă
Veninul si-lu versase in vecii departați.
Oglind'a ei se scaimba in vali ne numerate,
Si-n munti aposi pre care stau norii radimatii.
De furia sburdata a crudului oceanu.
Nici hars'ca gentei mele nu scapa la limanu;

Ci eata-acum se 'naltia pre o culme prepastiosa,
De unde stânginescă abisulu fiorosu;
Acum'a ierasi ieșă prin und'a spumegósa,
Dar nu astă repausu, căci valu-i nemilosu;
Ci umbla aruncata din culme in abisul
Si ierasi susu pre culme... ah! crancenu si in visu!

In estea dile triste de negră suvenire,
La-a mortiei locuitia e dantiu universalu;
Căci bravii gentei mele, tîntindu spre fericire,
Cadiura, cadiura cu totii in belulu celu fatalu.
Si nai'a neferică, pierdîndu-si visl'a... remu,
Trunchiata retaceșce pre-a undeloru teremu.

Si rug'a pietoșa spre ceriuri indreptata,
.. Si vaetele crude se paru a fi in daru

Cici tōte le inghite, dieu! marea revoltata
A cărei valuri crude facu urletu infernalu.
Tempest'a e in culme, și bietii marinari
Ascăpta că sa bata mormintele fatali.

Dar domnulu prea potente, ce lumea o direge,
Ce-avu atunciia mila de populu evreu,
Vediendu ce crima negra sub ceriori se petrece,
Elu dice: nu-o sa pieră iubitul poporul meu!
Si-ndata si tramite la fiii lui Trajanu
Pre Moise că sa-i scăta din unde la limanu,

Cum radiulu primaverei pre ier'n'a cea barbara
O scutura din crescutu și pâna'n temelii,
Si-n scurtu se nbraca codrulu in vest'a cea de véra,
Resaru diverse rose pre tristele cîmpii,
Si-neata ca natura cea mai că uno abisul
Acum e prefacuta in mandru paradise;

Clătitu-s'a intocm'a poterea vijaliei
Ce-n cursu de-alăteia vîcuri pre noi ne-a torturat,
In ó'a fericita cându consululu pronie
Pre noi cu-nsusletire intăiu ne-a salutat.
Si neagră desperare peră că si-unu vaporu

Cându solele lucește pre ceriul săra noru.
Ear' nai'a gentei mele, scăpându de peritiuno,
Cu visle renoite ier' cursulu si-a luat,
Si-acum, fiindu condusa de ra'a 'ntielepciune,
Că pasere ea sboara spre portulu multu ostațu.

Si nu-i depare ó'a cându popululu românu
Vă dice ca posiede pamentulu Chanaanu.
De cum-va tempestatea cea cruda fiorosu
N'a stinsu din dumbraviöra pre toti fiii lui Maiu;

si cu vieti a loru politica; — pentru ea in cleru s'a desvoltat jesuitismul, care si-a batut jocu de spiritul si aspiratiile de emancipare a' poporului.

Sultanul din Tigrigradu, inimicul creștinilor, s'a aliat cu clerul grecesc, că cu unu faptu politici, pentru ca prin elu sa intunecă si stăpănească pe cele-lalte popore creștine si nationalități. România inca nu e curata de burnienile otrăvitoare, ce le-a plantat clerul si politică din Constantinopol. Bulgaria se luptă de mōrte, că sa scape de acelu cleru.

Guberniul din Spania si-a datu poporului pre mānă clerului că stăpulu tronului, — poporul a degenerat în cultura si moralitate si in nationalitate si tronul vechiu a cadiu. In tota Italia numai in fost'a provintia papei e poporul celu mai necultu, — si clerul fanatic alu Italieei a fostu de mii de ori tradatoru de patria si poporu, a fostu aliatu chiar si cu immigratori barbari, numai sa remāna stăpānu, — si pap'a a cadiu. Acēst'a se pote dice si despre Francia etc.

Acestu citatul din amintitul articulu din „Albin'a“ pote si pentru sine unu adeveru necontestabilu, deca insa s'aru potea trage bateru cea mai mica analogia dela aceste casuri la clerul nostru, lasu sa judece fiesce-carele romānu, ce cunoscere starea si directiunea bisericei si scolei nōstre; eu insa din parte'mi contediu cu tota sigurantia, ca trecutul, si presintele clerului nostru aru si datu si cea mai mica ansa de a suscită estu-seliu de temeri. Clerul nostru de siguru nu se va aliā cu nici unu inimic din afara nici cu sultanul din Tigrigradu spre a incepe resboiu in contr'a poporului seu romānu, alu căru partea intregitor este elu insusi, căci atunci aru incepe resbelu in contr'a sea insusi; de asemenea nu se va adeveri la poporul nostru aceea, ce s'a intemplau cu poporul din Romānia; abusurile acestea in Romānia au venit din partea unui cleru streinu grecesc, iera nici decom din partea clerului nativului; In fine in cătu pentru clerul din Spania si Francia intrebă inca odata, ore nu este deosebire intre clerul catolic si clerul nostru?

(Va urma.)

curia sea ca nu avutu norocirea a fi la acesta strălucita serbare, prin care poporul nostru descopere o asemenea respectare si alipire către Inaltul Archipastoriusu loru.

Ioanu Pospescu,
cantor si adjunetu de inv.

Poian'a in 3 Septembrie.

Domnule Redactoru! In 31 l. tr. convenira in Sabiu sinodulu protopresbiteralu, in urm'a concursului publicatu in „Tel. Romanu“ pentru ocuparea statuiunei de protopresbiteru, cu terminulu pentru insinuarea concurentilor pāna la susu atins'a di, cău si a circulariului esmisu anume, pentru de a procede la completarea acelei statuiuni. Membrii aparura in numeru de 51, dintre cari cei mai multi din partea preotiesca. Caus'a nevenirei membrilor sinodali absenti o credem in tempulu de atunci favoritoriu pentru lucrul economiei, cău si in aceea impregiurare ca dupa impartasiri, ce ni s'au facutu, in multe sate dela cāmpia n'au sositu circularioulu convocatoriu. — La 10 ore, cāndu membrii erau dejā intruniti in biseric'a gr. or. din strad'a „Lunga“, apărura fostulu domnul protopresbiteru, acum membru consistorialu P. B. d. l. a., in calitate de comisariu si presiedinte alu sinodului, ablegatu din partea Consistoriului, in midilocul membrilor si fura intempinatu cu urāri viue de „sa traiésca.“ Indata dupa sosire cetesce scrisoarea consistoriale prin care este denumitul de comisariu si presiedinte alu sinodului si prin care se orenduiesce ca alegerea de presbiteru sa se faca la o di otarenda in opidulu Mercurea că centrul protopopiatului; dupa aceea se adresă sinodului ca o cuventare bine nimerita si ocomodata momentului si in fine dechiară siedint'a de deschisa.

Dupa numerarea membrilor spre constatare, ca capace e sinodulu de a aduce concluse valide face Ilustritatea sea dlu consiliariu in pensiune E. Macelariu propunerea ca sinodulu sa se constituie si recomanda de notari pre dlu doctorandu in drepturi si filosofia N. Olariu si N. Ciugudeanu, ceea ce cu unanimitate se primesce.

Mai departe propune Ilustritatea Sea E. Macelariu ascernerea credintuialeloru si verificarea membrilor. Ilustr. Sea I. Bologa vorbesce despre momentuoitatea alegrei ce sta inaintea sinodului si recomanda a se procede intru-tot conformu statutului organicu.

Parintele I. Craciun deschide desbaterea prin aceea ca, de ore-ee din anulu trecutu dejā se alese membrii sinodului alegatoriu de protopresbiteru, sa se cetescă din protocolulu acelui sinodu numele membrilor alesi atunci; acesti a sa se privescă de verificati si sa se procedă la casu ca numarul membrilor este suficiente pentru de a duce concluse valide, la alegere. Parintele Lazaru se rōga a i se explica intilesulu §§. 38, 39, 40 si 53 din statutulu organicu ca adeca: suntu membrii sinodului protopresbiteralu totu odata si membri ai sinodului protop. alegatoriu fără alta alegere si verificare. Deci se incinge o desbatere lunga si viua, la care iau parte I. Macelariu, N. Ciugudeanu, parintii I. Craciun, Predoviciu, Reu si Daianu. I. Macelariu propune inchierarea desbaterei, la care propunere siedint'a se suspende pre 5 minute spre consultare; la redeschiderea siedintiei se face indata votare nominale; 44 membri votara pentru amanarea alegrei si 4 contr'a; va sa dica alegerea se amanara. Ilustr. Sea dlu consiliariu in pensiune I. Bologa propune amanarea pre 16/28 l. c. Ilustr. Sea E. Macelariu o propune pre 23 l. c. st. v., ceea ce se si primesce. Ilustr. Sea I. Bologa mai propune ca pre dlu a aceea si preotii sinodului sa sia prooveduti cu credintuale colective, ceea ce sinodulu inceviintieza unanim. Notarii se insarcină cu compunerea protocolului, pentru că sa se poată inainta maritului consistorii spre aprobare cu ce siedint'a se incheia.

In 12/24 l. o. se va intruni comitetulu spre censurarea petitionilor.

Acestu sunto notitie co si le-a polutu face corespondintele DVostre in aceea siedintia a sinodului protopr. si pre cari si-a tenuu de datorintă a le publică spre linisirea publicului, ce se pare a se interesă asi de multu de acestu protopopiatu, dupa parerea unor pre a binevoitori, impedeceau in urmarirea intereselor sele vitali bisericesei si scolari. Fia, spre māngaierea acestor omeni (lupi in pele de oia) disu ca, dupa cum ne-amu potut noi si altii convinge, amu esperiatu ca preotimes acestui

tractu este conscientie de datorintele si missiunea sea in afacerea de pre tapetul si ca totulu ce aru mai si de dorite e că momentu tuositatea cestiunei sa le mai insufla si perseverantia receruta pentru de a duce in deplinire ceea ce inteleptiunea loru deja se pare ca le-a dictat fără scrupulositate si supunerii ridiculose, de care defecte unii inca nu se paru a fi liberi. Z.

Publicarea protocolelor funduare in Transilvania.

Edictu

despre publicarea cărilor funduare pregatite, respective suscepute in comitatulu Doboci si Solnocului dinlauntru, mai departe in comunitatile orasienesci: Elisabetopole, Bistritia, Turd'a, Aiudu, Abrudu cu prediul Corn'a, Rosi'a, Dev'a si Hunedora.

In urm'a ordinatiunei inselui ministeriu reg. de justitia dto 11 iuliu 1871 Nr. 10,020, in privinti a mentionatelor operate de cărti funduare se facu cunoscute urmatorele:

I.

Localisarea pentru introducerea cărilor funduare fiindu pre deplin terminata in comitatele Doboci si Solnocul dinlauntru (afara de comunitatile cele mai in josu mentionate); mai departe in comunitatile orasienesci: Elisabetopole, Bistritia, Turd'a, Aiudu, Abrudu cu prediul Corn'a, Rosi'a, apoi in opidele Dev'a si Hunedora cărtile funduare suscepute, dimpreuna cu registrele parcelarie de posessiune si desemnul liniamentelor de acele tienatore se voru transpune, incependo dela 1 Octobre 1871 la oficiele de cărti funduare ordinate langa judecatoriele mentionate sub II. unde a le vedé ori-cui e permis in orele oficiose.

II.

Afacerile de cărti funduare le proveze:

a) judecatoria comitatensa in Desiu: pentru toate comunitatile a comitatului Solnocu dinlauntru, luându afara comunele Naslau (Apa-Nagyfalu), Cepanu, Rosu de susu (Felsö-Oroszalau) Suciu din susu, si Ilin'a din susu (Felsö-Hlosva) in care comunitati localisarea inca nu s'a finit.

b) judecatoria comitatului Doboci in Gherla: pentru toate comunele Dobocii, luându afara comuna Jeac'a (Gyek) in care localisarea inca nu s'a finit.

c) judecatoria din comitatulu Cetatei de balta in Sanmartinu pentru orasulu lib. reg. Elisabetopole.

d) judecatoria districtuala in Bistrit'a pentru orasulu Bistrit'a.

e) judecatoria comitatensa in Turd'a pentru orasulu Turd'a.

f) judecatoria comitatului Albei inferiore din Aiudu pentru orasiele Aiudu, Abrudu cu prediul Corn'a, si Rosi'a; in fine.

g) judecatoria comitatului Hunedorei in Deva pentru opidele Dev'a si Hunedora.

III.

Cu privire la trebile si afacerile oficiose, cari se voru incepe cu 1 Octobre 1871, la fiecare din judecatoriele susu insemnata se emis u rumatore provocationi si dispositioni:

1) Se provoca toate personele, cari in urm'a vre-unui dreptu de proprietate, de pemnu ori de arenda, avutu inca pre tempulu autenticarei protocolelor cărilor funduare, seu celu putent castigatu inca inainte de 1 Octobre 1871, credu ca potu sa pretinda vre-o indreptare, intregire, descriere, adaugere, seu stramutare in protocolele cărilor funduare, sia in privinti a numirei bunurilor nemiscatore, sia in privinti a compunerei corpului funduariu seu a relationilor de posessiune intabulate, că aceste pretensiuni pāna inclusive la 31 Maiu 1872 cu atatu mai vertosu sa le insuflie, cu cătu la din contra acelle spre dānu a unui al treilea, care pre temeiu inscrierilor cuprinse in protocolele funduare, incependo dela 1-a Octobre 1871 va castiga cu creditia buna alte dreptori tabularie, nu se voru luă mai multu in consideratiune.

Acēst'a insinuare are a se intinde pre toate drepturile de posessiune inca necuprinse in protocolele funduare, fără osebire ca ore acelle in cărtile vecchi esite s'au ne esite din usu, ori in fasiuni lunduarie seu alte cărti, fōie si registre suntu cuprinse ori bă, si ori a intinsu o partida in privinti a transcrierei de posessiune a vre-unui bunu ca

stigata rogare la vre-o judecatoria, si judecatoria a decisu asupr'a acestei instantie ori bă.

Deci indatorirea spre insinuare cade mai alesu pre tōte acele persoane, ale caroru drepturi de posessiune la comisiunea localisarei nici prin sine, nici prin representantii denumiti de comisiunne s'au adus in valoare; séu cari nu a fostu in stare dupa regulile localisarei a — si legitimă afirmatulu dreptu mai tare de posessiune ori de composessiune in contr'a posesorului faptieu astutu prin comisiune si inscris in protocolele funduarie; pretensiunea loru adusa inainte sia insemnata in protocolele funduarie séu in protocolul generalu de pertractara, ori bă.

2) Mai departe tōte persoanele cari:

a) pre realitatile inscrise in protocolele funduarie dupa detinutuirea prea maltei patente de aviticitate din 29 Maiu 1853, si — au adus in valoare dreptulu de aviticitate séu de recuperare pemnoral, au sub altu titlu legitimu si — au insusitu dreptu de proprietate, — séu caroru

b) dupa otarirea aceliei-si patente de sticivitate li se cuvine terminu mai lungu spre realisarea dreptului de recuperare pemnoral prin ast'a se provoca aceste pretensiuni pâna celu multu la 31 Maiu 1872 inclusive, spre incungurarea urmarilor de dreptu amintite mai in susu sub punctul I-mu, ale insinuă, si in casulu emintit sub a.) procedulu de dreptu pendente, spre adnotare in protocolulu funduarie, séu dreptulu recastigatu prin calea legal spre transpunere in acelasi; iera in casulu b.) dreptulu de recuperare pemnoral, ce li se cuvine inca, spre insemnare in protocolulu funduarie a — lu legitimă cu documente autentice.

3.) Asemene tōte persoane, cari pre bunurile nemiscatorie inprotocolate, séu si — au castigatu dreptu de proprietate, pemnu, servitute, au alte drepturi prin intabulari, insemnari, adnotacioni, ori conscrieri pemnoraie judiciare, séu pâna la 1-m'a Octobre 1871 inca pote — si voru eastigă — se provoca, aceste drepturi din scopul inscrierii loru in fōia sarcinilor corporiloru funduarie pâna celu multu 30 Septembre 1872 inclusive cu atâtua mai sigura ale insinuă, cu cătu din contra dreptulu prioritati ca castigate mai inainte si — lu voru perde; pre căndu din contra facendu insinuare la tempu cuvenit, dreptulu dei inataietate castigatu pâna la 1-m'a Octobre 1871, voru ramane in valoare facia si eu a cei castigatori si creditori ipotecari noi cari au castigatu dreptu de proprietate séu de pemnu dupa diu'a acum mentiunata.

4. Terminii edictali prescrisi in alinile precedinti nu admittu neci prorogare, neci iustificare ori inoire de procesu.

5) Publicatele protocole funduarie se vor considera si conduce dela 1-m'a Octobre 1871 incependo, ca carti funduarie conforme §. 321 din codicea civila generale; deci incependo dela diu'a mentiunata drepturi noue de proprietate, ipoteca ori alte drepturi reali asupr'a bunurilor nemiscatorie introduce in ele, se voru poté castigá si transferi asupr'a altora, precum si a se sterge numai prin intabulare legala in acele carti, fāra de a deroga ince pretensiunilor asupr'a acestorui bunuri nemiscatorie mai nante castigate, insinuate si legitimate in terminulu edictale.

6) Prescriptele, dupa cari voru ave de a se indreptă părtilor si judecatoriele la impleirea si executarea trebilor si afacerilor oficiose, insemnante in acestu edictu, suntu cuprinse in procesur'a transilvana pentru cartile funduarie, emisa cu ordinatiunea Ministerului de justitia dlo. 5 Febr. 1870 (Archivulu ordinatiunilor, anulu 1870 fasciora I. si II.)

7) Acei creditori, cari prin ore-care transcriere aru suferi stricaciune cu privire la prioritatea pretensiunilor loru transcrise séu transcriende, exceptiunile si facia cu o a treia persona sa le potu realizá inca in siese luni dupa terminulu desfintu in punctul 3, — astu-feliu pâna la finitulu lunei Martie 1873 referesca se acele exceptiuni la validitatea pretensiunilor, la incetarea, ori prioritatea loru. — Dupa decurgerea acestui terminu, facia cu o a treia persona nu se voru mai poté realizá asemene exceptiuni.

8) Judecatoriele indicate sub II. in afacerile loru voru intrebuinta unu sigilu propriu, proveditu cu marc'a municipalitateli respective.

Direcțiunea r. u. de carti funduarie pentru Transilvani'a.

Clusiu 30 Augustu 1871.

Varietati.

Inscintiare. Adunarea generale a despartimentului cercuale alu III-lea sibiano, alu asociatiunie transilvane, pentru literatur'a romnâna si cultura poporului român, — se va tienea Dumineca la 8 Octobre cal. nou, 26 Septembre cal. vechiu a. c. 1871, in opidulu Selisce. —

Acēst'a se aduce la cunoscinta publica — invitându-se toti români benesimitorii a luă parte la adunare si a se inscrie ca membri ai despartimentului cercuale. —

Sabiul in 8 Septembre 1871.

Comitetulu.

* * * **(Denumiri).** Dupa unu telegramu alu diuariului „Herm. Zeitung“ de eri suntu denumiti de presidenti a tribunalelor judecatoresci: In Bisztrili'a Mangesius; in Csik-Szered'a Petru Györfy; Dees Stefanu Torma; Dev'a Ioanu Bodola; Fagarasius; Josef Keul; in Gyorgy-Sz.-Miklos Stefanu Sandor; in Hazeg Antonu Para; Kezdi-Vásárhely tosesu Donath; in Clusiu Paulu Biro; in Brasiovu, G. Dük; in Sabiu Has; in M. Vasarhely Anton Domokos; in Nasaudu I. Florianu; in Seps-Sz.-Georgy Th. Vaina; in Gerl'a Simay; in Udvathely; Ludvig Nagy.

* * * **(Adunarea geologilor nemti.)** In 13 si 14 l. c. st. n. se tieni in Breslau a treia adunare a societătiei geologice nemticesci, de ore-ce in anulu trecutu fu impedecata a conveni prin resbelu. Consiliariulu Römer si profesorele Websky, cari fungau ca notari, au luat tōte mesurile necesarie pentru de a face geologilor din tōte părtilie Germaniei petrecerea loru in Breslau pre cătu se pote placuta. Siedintele adunărei se tienura in „Auditoriu“ museului mineralogic, care era decorata cu plante tropice prea frumose. De presedinte alu adunărei, la care participara cam 50 geologi, fu alesu capitanul sup. montanistu de Dechen din Ronn.

* * * **(Furtu)** Unu furtu grandiosu se anunța din Erlau. Canonicul de acolo, I. Kovaleski se instrainara adeca in 10 l. c. st. n. din pulpit'a mesei 16 darabe de căte o mia fl. si 5 darabe de căte o sută dinpreuna cu 900 galbeni. Si testamentulu, care se afla in acel'a-si pulpitu, lu luara furii. Banii amintiti au fostu in cee mai mare parte meniti pătrou stipendie. Politia orasienescă si da tōta silintăa pentru de a dā de urm'a furilor. Canonicul a escrisu unu premiu de 2000 fl. pentru aflarea loru.

* * * **(Incoronarea lui Francisc I de rege al Bohemiei)** Se impartascesc fōei „Morgenpost“ ca in 17 l. c. s'au compusu o comisiune spre presigerea ceremonialului pentru incoronarea monarchului nostru de rege boemu si ca acēst'a comisiune deja a tienutu siedint'a sea prima. Presidiulu l'a dusu principale de Hohenlohn.

* * * **(Negotiu de fete)** Se scrie din Constantinopole ca acolo negotiul cu fete frumose infloresce acum mai multu de cătu de alta data; inse macaru ce se va die, tempulu a trecutu căndu haramarile erau proveditu cu Circassierene atragătoare; acēst'a rasa e aproape deusata. Ungaria (Contielesa si Transilvani'a) si Austri'a nemticesc suntu tierile, cari de facia provedu pre acēst'a plasa de negustori cu frumsetie tinerele; acestu negotiul e acolo rentabilu si nu se privesc de neonesti. Bietele fete capeta o crescere turcesca, talentul loru placutu se desvolta cu multa sigruntia si dupa aceea se vendu lui podis'a si dignitarilor lui 'nalti. S'au facutu in Austri'a incercari de repetite ori pentru de a sugrumá acestu negotiu scărbosu inse fāra succesulu dorit. — Acēst'a espunere a corespondintelui, care impartascesce cele de pâna aci, ni se pare a fi o incercare de a acoperi faptele, ca pre fie-care anu se seducu multe fete din Ungaria, Transilvani'a si alte tieri sub pretesto incelatore in Orientu pentu de a asta acolo, in locu de ocupatiuni oneste promise o sustinere trista si dediositare.

Concursu.

La postulu invetatorescu din comun'a gr. or. Sosmesiuleu prot. Clusiu, cu care este legatul urmatu salariu anuale.

1. 140 fl. v. a. dela parochieni;

2. 12 mieri mari de bucate;

3. 1/2 jugu pamentu aretoriu;

4. Cortelul liberu si grădin'a scōlei.

Doritorii de acestu postu, au de a-si adresă petitionile lotu provediute cu documentele prescrise prin §. 13 stat. org. comitetului parochialu pâna in 26 Sept. 1871.

Comitetulu prin
Ioanu Prodanu,
presed.

(88—1)

Concursu.

In urmă milostivei ordinatiuni consistoriale de sub nr. 373 1871 se scrie concursu pentru ocuparea statiunie de preotu in mater'a Motisdorsu, si filia Ibisdorsulu sasescu protopopiatulu Mediasului. Cu acēsta statiune suntu impreunate urmatorele emolumente:

1. 9. jugere pamentu de clas'a I-a si a II-a
2. cāte o ferdela cucurudiu sfaramitu dela fiecare familia atâtua in materia cătu si in filia.

3. Cāte o di de lucru dela fie-care familia
4. Stolarele obicinoite in tractu.

Doritorii de a ocupă acēsta statiune, au a-si ascerne concursele loru instruite in intiesolu §. 13 statulu organicu, la subsrisulu scaunu protopresbiterale pâna in 14. Octobre a. c.

Siarosiu 5. Septembrie 1871.

Dionisio Chendi
adm. prosto.

Concursu.

Pentru ocuparea posturilor invetatoresci in clas'a I si II la scōla populara gr. or. din Vale lângă Seliste se deschide concursu cu terminu pâna in 10 Octombrie 1871. c. n.

Emolumentele legate cu postulu invetatorescu de clas'a I suntu urmatorele;

150 fl. v. a. 2 orgii de lemne, cortelul liberu cu 2 incaperi in edificiul scōlei si gradina de legumi.

Cu postulu invetatorescu de clas'a a II suntu:

200 fl. v. a., 2 orgii de lemne, si cortelul liberu cu 2 incaperi in edificiul scōlei si gradina de legumi.

Doritorii de a ocupă veri-care postu, sa binevoiesca pâna la terminu a asterne la subsris'a esoria scolară concursele loru bine instruite si insocile de documentele prin care sa dovedescă: a) pentru postulu invetatorescu de clas'a I ca au absolvutu celu puieniu 4 clase normale si pedagogia, cu atestatu de cualificatione. — b) pentru postulu invetatorescu de clas'a II ca au absolvutu 4 clase gimnasiale si pedagogia séu teologia, mai incolo se fia cantareti si tipicari —

Vale, in 15 Septembre 1871 c. n.

(89—1) Eforia scolară.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunie vacante de invetatoriu la scōla elementara din parochia Sohodolulu Brandu, se deschide prin acēsta concursu, cu terminu pâna la 26-lea Septembre a. c.

Emolumentele suntu 160 fl. v. a. quartir si lemne. —

Doritorii de a ocupă acestu postu, sa sa-si asterna subsrisul concusele loru bine instruite, — pâna la terminu de susu, iera cei ce voru probă ca sciu si cântarele bisericesci, voru avea preferintia.

Zernesti 26 Augustu 1871.

Ioanu Metianu,
Protop.

(4—82)

Concursu.

La scōla populara elementara gr. or. din Darstele Brasiovului a devenit uacante postulu invetatorescu, cu care este imprennatum unu salariu anuale de 130 fl. v. a., pre lângă quartiru de locuinta si lemne de focu.

Doritorii de a ocupă acēsta statiune suntu poftiti ca recursurile loru, inzestrare cu documentele inaltu prescrise despre cualificatione si portarea loru morale si politica — pâna in 12 Octobre a. c. si v. sa le asterna preonoratului domnului protopopu Iosif Baracu in Brasiovu.

Darste in 20 Augustu 1871.

Comitetulu parochiale gr-or. din Darstele Brasiovului
Tom'a Bersanu,
Parochu si presedinte.

75—3